

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Obsevanje: do 9 petih vrst 1 D, od 20—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserti petih vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrileno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.
Dopise sprejema se podpisane in sadostne frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2-60.

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . D 90—
polletno 45—
3 mesečno 22-50
1 7-50

V inozemstvu:

celoletno D 156—
polletno 78—
3 mesečno 39—
1 13—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 2-3 po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Železniška kriza.

Pri naših železnicah je (razum južne železnice) nastopila zopet kriza, ki se je od prevrata pojavila doslej še vsako zimo. Pričakovati je bilo sicer, da mine letošnja zima brez ovir v železniškem prometu toda zopet imamo reducirani promet; ta redukcija ni sicer velika na progah v Sloveniji, ali močnejša ter deloma popolna na Hrvaškem in na progah Srbije. Samo da tokrat ni kriza zgolj premogovna kakor je bila prejšnje zime, vzroka je iskati drugje, globlje: V upravi drž. žel.

Naše železnice se od prevrata še niso znebile one več ali manj trajne krize, ki zmiraj ogroža promet v naši državi, sedaj z pomanjkanjem premoga, potem z slabimi progami, drugič zopet z pomanjkanjem prometnih sredstev. In mesto da bi se že enkrat obrnilo k boljšemu, se položaj poostrejuje.

Visoki pomen dobrega, živahnega in zanesljivega prometa za razvoj držav ni več predmet dokazovanja; več kakor jasno pa je, da pod našimi železniškimi razmerami ne trpi ogromne škode samo uprava železnice, temveč posledice postajajo katastrofalne za vso državno ekonomijo. Stagnacije vsled nakopičenja tovornih garnitur na večjih postajah postajajo redne zato se mora ustavljati tovorni in osební promet za dolge tedne v svrhu, da se razpošljejo nakopičeni vozovi ter da se napravi na ta način prostor za nove vlake. Kakšna škoda sledi iz tega, če v prometu nastanejo stagnacije in ustava vlakov, ki so potrebni, je lahko izračunati. Krivda ne gre v mali meri prepočasemu carinjenju, v kolikor se tiče obmejnega prometa, toda niti notranji promet se ne vrši brez zastankov.

Skrupni čas je, da se poiščejo in odstranijo vzroki te trajne krize, zakaj ne gre samo za notranjo posredno in neposredno zgubo, marveč za mednarodni promet z vsem njegovim pomenom za nas. Najsi že gre za podkupljivost osebja (o kateri se toliko govori na hrvaških progah), ali za nezadostna prometna sredstva, neodpustljivo je na vsak način, da se n. pr. nekatere glavne proge še sedaj — po treh letih v istem slabem stanju, kakor smo jih prevzeli, in da se vrši izboljšanje ter nabava prevoznih sredstev na tako nestrokovno način, da je zazna-

movati le neuspeh, dasi so naše železniške tarife daleč naokrog znane po svoji višini.

Pripomniti je treba, da naše ministrstvo saobračaja še zmiraj ni organizirano, dasi je to že od samega začetka sedanje države nujna potreba tembol, ker so v našem omrežju združene proge treh raznih uprav (avstrijske, madžarske in srbske). Vsaka izmed teh uprav je imela svoj način poslovanja: še do danes nimamo izenačenih vsaj najvažnejših prometnih in upravnih predpisov za tako obsežno podjetje kakor so drž. železnice.

Kot vzor je nač treba postaviti Češkoslovaško (dasi se ne moremo z njo meriti v vsakem oziru). Tudi Češkoslovaška je prevzela po prevratu proge, doslej upravljane po dveh raznih sestavah: posvetila pa je ureditvi in prilagoditvi žel. omrežja za nove razmere in potrebe zvišano pozornost z številnimi investicijami (celo zgradbami novih prog) in z izdajo lastnih enotnih predpisov, ker je urejen železniški promet ravno pogoj vsemu gospodarskemu delovanju države.

Razmere pri naši državni železniški upravi so dospele tako daleč, da uslužbenca v veliki meri zapuščajajo službo. Ne le mlajše moči, marveč starejši uslužbenec in uradniki, katerih življenjska pot je že začrtana v želez. službi, izstopajo, ker bi spričo vladajočih razmer nloh ne svosti, kakšna bo njihova bodočnost. Povdarjati je treba, da izstopajo najboljše ljudje in ni izključeno, da se železniška uprava ne znaide v gledanem času pred krizo vsled pomanjkanja dobrih sil, pred krizo, ki bo imela najdalekosežnejše posledice.

Vest iz Rusije.

32 milijonov ljudstva strada.

— d Moskva, 18. jan. (Brezlično.) Nansenova pomožna akcija objavlja naslednje poročilo o položaju v pokrajini, kjer razsaja glad, z dne 1. januarja 1922: V Rusiji strada 32 milijonov ljudi, od teh preči 19 milijonov smrti vsled lakote. Vsak dan dobiva 500.000 otrok hrano od Hooverjeve pomožne akcije, 375.000 odraslih in otrok pa od Nansenove. Ostale pomožne akcije oskrbujejo okoli 6 milijonov ljudi. Ostanek bo umrl od lakote, ako Evropa takoj ne prisloži na pomoč.

• • •

Narodna skupščina.

Parlamentarni položaj. — Nadaljevanje debate o deklaraciji. — Odbor za zunanjo politiko.

— Beograd, 19. januarja. (Izv.) Parlamentarni položaj je splošno neljubej. Narodna skupščina nadaljuje debato o vladni deklaraciji. Opozicijski govorniki ponavljajo kritiko o vladni zunanji politiki. V parlamentarnih krogih pa zadnje dneve povsod živahno razpravljajo vprašanje ustanovitve parlamentarnega odbora za zunanjo politiko. To vprašanje je razpravljalo tudi odbor za poslovanje. Vprašanje ustanovitve takega odbora je postalo aktualno. Večina demokratskih poslancev in vse opozicijske stranke so za ustanovitev parlamentarnega odbora. Ta parlamentarni odbor je potreben že iz razlogov modernega parlamentarizma, potreben je, da vodi strogo kontrolo o zunanji politiki in da se odstrani kabinetna diplomacija.

Demokratski klub je temu vprašanju večkrat posvetil posebno sejo, ki je bila zelo dolgotrajna in mestoma burna. Debata o ustanovitvi parlamentarnega odbora za zunanjo politiko je bila v klubu obširna in živahna. Večina demokratskih poslancev je za odbor. Iznesli so se vsi politični razlogi in momenti, ki podpirajo tako ustanovitev. Večina demokratskih poslancev je naglašala, da se mora ustanoviti parlamentarni odbor, ne pa kak komite ministrov, kakor to forsirajo radikali. Odbor za zunanjo politiko je izraz zdravega parlamentarizma. V demokratskem poslaniškem klubu se debata večkrat ni zaključila in se te dni nadaljuje. Demokratski klub stoji na stališču principa o kontroli zunanje politike.

Nasprotniki takega odbora so radikali. Ti načeloma nasprotujejo, pa tudi iz praktičnih ozir, kajti raznesla se je vest, da radikali razpolagajo z dispozičnim fondom zunanje ministrstva.

Kakor smo že omenili, so vse opozicijske stranke za ustanovitev parlamentarnega odbora. Opozicijski govorniki v plenumu narodne skupščine so večkrat povodoma debato o vladni deklaraciji to zahtevo naglašali s posebnim poudarkom. Za ustanovitev odbora pa nastopajo tudi poslanci Jugoslovenske muslimanske stranke in Samostojne kmetijske stranke. V vseh parlamentarnih krogih pa živahno komentirajo govor ministra dr. Laza Markovića, ki je kratkoma odklonil ustanovitev parlamentarnega odbora za zunanjo politiko in je zagovarjal ustanovitev ožjega komiteja ministrov, ki naj bi vodil kontrolo o zunanji politiki.

V plenumu narodne skupščine ni debata o zunanji in notranji politiki prinesla ničesar novega. Debata se skoro vodi brez vsake živahnosti. V naslednjem podalomo

Seino poročilo.

Narodna skupščina je večkrat v plenumu nadaljevala debato o vladni deklaraciji glede delovnega programa.

Posl. Lazić (zemljoradni) je začetkom govora povdarjal kakor mnogi predgovorniki, da sedanja vlada ni nova in da so se v njej izvršile samo osebne izpremembe, medtem ko je v svojem sistemu ostala enaka prejšnji. Očita, da je deklaracija vlade pomanjkljiva in da ne vsebuje nobenih pojasnil glede mnogih vprašanj notranje in zunanje politike, ki so važna in o katerih parlament zahteva, da bo poučen.

Pritožbe se, da se prepušča poslanecem iskati orientacij edinele v časopisju. Zato naglašajo potrebo sestave parlamentarnega odbora za zunanje stvari, po katerem bo mogel imeti parlament direktne zveze z mednarodnim življenjem. Ob tej priliki kritikuje delo naše diplomacije, glede katere pravi, da je imelo samo negativen uspeh.

Govorec o notranji politiki je izrazil več očitkov v prilog stališča. Izraženega od več predgovornikov, da se v posameznih resortih vrše razne nedostatkosti.

Posl. dr. Milan Korun (soc. dem.) je govoril o nezadovoljstvu, ki obstoji med ljudstvom ter naglašal, da so temu vzrok mnogi razlogi, med njimi tudi nezdrav razvoj našega političnega položaja. Krivda temu je vladni sistem, ki ni nikak sistem. Zahteval je, naj se čimprej ustvari zakon o samoupravi občin in oblasti.

Glede ustave pravi, da ni dobra, toda vsi oni, ki zahtevajo sedaj revizijo ustave, vodijo reakcionarno politiko, ker bi revizija pomenila sedaj odložitve uveljavljenja potrebnih zakonov.

Glede notranje politike pravi, da danes delanska vlada politika in sicer slabo, za kar navaja mnogo primerov iz vse države, da dokaže svojo trditve.

Govorec o zunanji politiki je kritikal vladno delo in zlasti zahteval vzpostavitev zveze z Rusijo.

Po kratkih osebnih pojasnilih, ki so sledila govoru dr. Koruna, se je seja ob 19.40 zaključila.

Prihodnja seja bo v petek ob 16. ur budo na dnevnem redu interpelacije, med tem ko se bo v soboto nadaljevala razprava o vladni deklaraciji, na kateri bo bržkone govoril tudi posl. Stojan Protić.

— Beograd, 19. jan. (Izv.) Muslimanski klub večkrat se ni predložil ministrskemu predsedniku g. Pašiću razsloj kongresa jugoslovenske muslimanske stranke, ker se je delj časa posvetoval z zastopniki Samostojne kmetijske stranke glede ustanovitve parlamentarnega odbora za zunanjo politiko. Teh posvetovanj so se udeležili poslanci za muslimanski klub Kapetanović, dr. Hrasnica in Korkut, za SKS Rajar in Drobotić. Muslimanski klub predloži danes g. Pašiću svoje zahteve.

RAZDELITEV DRŽAVE V POKRAJINE.

— d Beograd, 18. januarja. Danes popoldne je imel odbor za administrativno razdelitev države sejo. Ker mora odbor po členu 135 ustave svoje delo dovršiti do 28. t. m. sodijo, da drugi odbori do tega roka ne bodo imeli sej, da bi se s tem omogočilo čim intenzivnejše delo v odboru za administrativno razdelitev države. Danes je bila v odboru načelna razprava o tem, ali so samouprave, kakor jih predvideva ustava, zadostne ali ne, ali morejo oblasti živeti samoupravno življenje, vpoštevajoč finančne in druge njihove razmere. Poslanca Petrovič in Sinunović (radikalca) smatrala, da so v predvojni Srbiji imele občine zdrave samouprave, dočim okrožja niso imela zadostno izraženo samoupravo. Zaradi tega menita, da bi v Srbiji morala ostati kakor dosedaj okrožja, na Hrvaškem pa bi imele ostati županije ali okrožja, kot samoupravne enote. O tem se je razvila dolga načelna razprava, ki se bo nadaljevala jutri.

KONFERENCA KLUBOVH SEFOV.

— Beograd, 19. januarja. (Izv.) Pod predsedstvom predsednika narodne skupščine dr. Ivana Ribarja je bila večeraj konferenca klubovih načelnikov vseh vladnih strank. Za demokrate se je udeležil konference predsednik Ljuba Davidović, za radikale Ljuba Jovanović, za muslimane Kapetanović in za SKS Rajar. Na konferenci so razpravljali vprašanje ustanovitve parlamentarnega odbora, odbora za redukcijo uradništva in odbora za ratifikacijo trgovinske pogodbe z Nemčijo. Na konferenci je bilo sklenjeno, da naj odbor za trgovinsko pogodbo obstoji iz sedmero članov, demokratom naj pripadeta dva zastopnika.

JUGOSLOVENSKE KLUB VSTOPI VLADO.

— d Zagreb, 18. jan. »Riječ« poroča iz Beograda: V parlamentarnih krogih govore o možnosti pogajanj glede sporazuma Jugoslovenskega kluba v vlado. Vsekakor trdijo, da bo v lučtu izstopa muslimanov iz vlade stopila vlada v stik s klubom dr. Korošca, ki bi podal izjavo, da bo v parlamentu poprijal vlado, če tudi ne bi vstopil vanjo. Ugledni politiki sodijo, da je ta kombinacija mogoča. Glede tega se je

Ej, Ljubljana . . . !

Verjemite: Ljubljana je veleznamično mesto. Marsikdo, ki je videl in spoznal druga, večja, lepša mesta, včasih grdo zabavlja. Ampak vsakdo se še rad vrača vanjo, in ne spravite ga iz nje, če bi ga vlekli s parom volov. So tujci, ki so ob prihodu v našo Ljubljano strašno vihali nosove, se žaljivo čudili, ogorčali, se rogali in zmrdovali. Ampak kar hitro so se zaljubili v naše razmere in zdaj tiče zadovolnejše v njih kakor klop v koči. In naši Čehi! Iz Plzna, Brna, Prage so prišli k nam, marsikaj večjega, lepšega, živahnjšega poznaajo. Ampak Ljubljana jim je prišla na srce, da je ne zapuste nikoli več, ali pa le s solzami. Kajpada včasih skupaj zabavljamo še nadalje. Toda iz ljubezni! Menda je že tako na tem svetu, da je ondi, kjer je največ ljubezni, povsod tudi največ zabavljanja, zmerjanja. Ignoriranje, apatija, resignacija pa so dokaz mrkanja ljubezni. Kadar se zaljubljeni in zakonci prenehajo kregati, je konec prav blizu. Ker pa našega zabavljanja ni konec, kaže vse, da je naša ljubezna do Ljubljane vedno enako vroča.

Pravijo: Ljubljana je dolga blatna vas. Hkratu pa sma nanjo ponosni: kraljevsko mesto je, vsenčistiško, ardišče naše kulture, umetnosti, politike in nar. ekonomije. Vzdihujemo, kako proketo dolgočasno mesto je, a hkrati vemo, da je bilo lani 107 javnih plesov, 272 zabav in veselje ter da je po-

slovalo 11 plesnih šol. Torej ni bilo v vsem letu niti enega dne brez plesa! Ker pa se vendar vsaj v najhujši vročini ne pleše, lahko računamo, da je bilo v plesni sezoni vsak dan vsaj dvoje ali troje javnih plesov in veselje s plesom. Javnih! A vsaj toliko je bilo tajnih, zasebnih. Na njih pa se pleše posebno ognjevit! In k temu pristojno še koncerte in kulturne produkcije po številu 984, samo gledaliških predstav 507 in cirkuških 61, pa vidimo, da Ljubljana ni tako zaspala, kakor trdijo. Koliko se veseljači po hišah, seveda policijska statistika sploh ne more vedeti. Prav gotovo pa več, kakor domnevajo serige.

Ljubljana je torej res »dolga vase« a tudi moderno mesto. In prav to ji daje prav poseben mik. Poleg krasne okolice s čudovito slikovitimi pogledi na naše gore, gozdove, polja in planine ima naše mesto vse vaše in mestne vabljalivosti in zanimivosti: palače tik koč, elektriko tik pujskov, ki se tako anetno izprehajajo kar ro cestah itd. Poleg prvovrstnih hotelov in restavrantov imamo beznice kakor na Kurešku. Tik največje modne elegancije najkonservativnejšo zaostanost in zanikarnost, seveda tudi poleg luksusa žalostno bedo. Prav kakor v Londonu, Parizu ali na Dunaju. Ta raznolikost v ljubljanskem življenju je pikantna. A v našem zraku in družbi, v vsej uredbi našega občevanja ali samoterjenja mora plavati še neki fluid, ki daje Ljubljano vzlico temu tako simpatično.

Godi se nam pač kakor vsakemu resnemu zaljublencu, ki ne ve, zakaj ljubi, a je sračen. Šeprav včasih zagodrnja in se zakuja. Zagodneta je ta sila, ki nas veže na Ljubljano, a tudi močna je.

Nedavno sem se udeležil narodne zabave. Bilo je čudovito! Za nepogrejni mi zmiraj, ki so bile prave, kjerkoli sem se jih doteknil. Vleklo je od vseh strani in kadilo se je kakor v parni kopeli. O ventilatorju niti sledu. A bilo je krasno in veselo. Vse zadovoljno in srečno. Pa bi jaz ne bil? Naši ljudje so skromni kakor pred sto leti. In program je bil menda prav zato še tem skromnejši. Skoraj vse te nesmi sem poslušal že kot dilaček; vse te živa slike, vsi ti solo-nastopi, vse te šale in dovptili, moj Bog, že moj pokoni! ded se je ob njih smejal in fezli! Zato mi je bilo tako toplo pri duši, kakor bi sedel v družbi dedovi. Trdno sem uverjen, da se šitalnica v Ljubljani in društvo v St. Jurju ne moreta pobahati, da bi imela častilivost vzpored zabavnega večera kakor Ljubljani.

Vidite, to je tista simpatična vas v našem mestu. A takoj ji je sledilo mesto, veleznamično. Pariz. Začelo se rokatl šampanjice in godba je zasvirala. Pari so se zavrteli, rajni ded in jaz pa sva strmela. Včasih smo se vrtili, zdaj se prerivamo in veržimo. Čisto naravno: kdor preriva in verži podnevi, se noče vrteti zvečer, nje se preriva in verži dalje. In kdor ne radevi, vsaj na plesu ponoči. Izda vedno. Včasih smo

plesali valčke lahko vso noč, a smo odhajali domov čili in neutrujeni. Danes zadošča za takle najmodnejši ples dobra ura, a se ti mora zdeti, da si bil na Triglavu.

Foxtrott, Two Step, Ohne Step, Jazz in Shimmy! Strašno kulturna imena, ki jih starokonitni troti in tepci kajpada ne razumejo. Ampak vsi priznavajo, da je Ljubljana tudi v plesnem oziru na vrhuncu. Pravijo, da so to molski, aneški ali celo zamorski ameriški plesi. Šele lani so se do dobra udomačili v Parizu, letos jih preriva in verži tudi v Ljubljani že vsak nadebudnež in vsaka nadebudnica. Meni, ki sem star plesalec valčka, so ti prekomorski plesi posebno všeč: pleše jih lahko tudi tisti, ki jih ne zna. Tako kakor so včasih nekateri plesali kadrižlo: čim bolj so ga lomili, tem bolj so se zabavali. In drugi z njimi.

Jazz je beseda iz nekega zamorskega dialekt. Kaj pomenja, ne vem. Pravijo, da je pri jazzu glavna stvar hrup, a pravtako važno ravnotežje. Zabava je približno ista, kakor pri foxtrotu, in treba je trdih kosti. Če izgubi nlesalka ravnotežje, je pa zabava tam lepša.

Shimmy je bajt okrajšava za besedo Chemise. Kar pomenja žensko srajco. Torej zelo dražestno stvarco. Zenska obleka je že dala ime plesu: Cotillon pomenja žensko spodnje krilo. Tudi zanimiva reč baje.

Obema je bistvo butanje nog drugo ob drugo, vrtenje v obliki vijaka in

brcanje v obliki škarij, prenašanje teže na desno moško in potem na levo damsko stran, sočasno razkoračanje in iztezanje nog ter stopanje nanrej in nazaj. Vse silno novo in brihtno.

In vse to že znajo. Če ne še vsi, do konca predpusta bodo znali vsi. Ej, Ljubljana . . . !

Na Novoga leta dan pa sem se ob gratulacijah uveril še o nekem drugem velikomestnem napredku po naših hišah: naše najmodnejše dame so postale otročje. Iz modne kupice seveda. Ker v istini so vse prej kot naivne. Vse se igrajo s punčkami, pajaci in medvedki. Po mizicah in stojalcih sem našel povsod lutke v krinlinah in balih lasuljah, vse v avili in nalipnane: po divanah in zofah pa so sedeli med nestetimi okroglimi in eliptičnimi blazinicami komične, različno kostimirane punčke, harlekinji in kosmati, beli ali rufavi medvedi. In čim bolj grde, bedasta obraze imajo te punčke in ti harlekinji, tem bolj so ne le komični, nego tudi tem dragocnejši. Takozvani »naročni« kužki so skoraj povsem izrinjeni iz ljubezni ženskih src, in kdor je danes v Ljubljani zares moden, mora imeti doma vsaj eno punčko, vsaj enega harlekina ali medveda.

Da, Ljubljana . . . ! Pa nekatere čmerike vendar še trdijo, da suza »zaplankanč«.

»Mein Lathach lob' ich mir: es ist ein klein Paris und bildet seine Leute!«

Modna.

vršila v predsedništvu radikalnega kluba konferenca, katere sklep pa so tajni.

BURNA SEJA ODBORA ZA POSLOVNIK

— Beograd, 19. januarja (Izv.) Včerajšnja seja odbora za poslovnik je bila zelo burna, ko je prišel v razpravo predlog za ustanovitev parlamentarnega odbora za zunanjo politiko. Med demokrati in radikali se je vnela ostra debata, ki je dovela do konflikta. Radikalci so a limine odklanjali ta odbor. Opozicija je predlagala, da se ustanovi parlamentarni odbor za zunanje zadeve, kakor tudi odbor za vojaške stvari. Te zahteve opozicije so takoj podprli muslimani iz Bosne. Ko so se tudi demokrati izjavili za predloge opozicije, je nastalo na radikalni strani

veliko ogorčenje in so se čuli protestni klici. Minister dr. Laza Marković je ogorčeno izjavil, da je proti odboru. Na seji je zavladala na to velika konsternacija in se je seja morala odgoditi.

— Beograd, 19. januarja (Izv.) Demokratiški klub je imel včeraj sejo, na kateri je razpravljala o odboru za zunanjo politiko. Debatu je bila zelo burna. Večina govornikov je zahtevala, da se mora ta odbor ustanoviti v svrhu kontrole zunanje politike.

— Beograd, 19. januarja (Izv.) V parlamentarnih krogih se je po seji odbora za poslovnik raznesla vest, da so dobivali radikalci iz dispozicije skega fonda 17 milijonov dinarjev za vzdrževanje strankarskega tiska. Radikalci te vesti do danes še niso demantirali.

Politične vesti.

— O naših strankah piše »Jug« med drugim: Pri nas je prišlo v navado, da se vsi nedostaki smatrajo kot posledice strankarskih bojev. Strogo vzeto je to mišljenje — v kolikor se tiče nas samih — kolikor toliko upravičeno, vendar se ne sme iz tega vedno sklepati, da morajo politične stranke prinašati slo. Znano je, da se v drugih državah, kjer je še več strank in kjer so stranke na višini svojih nalog, ravno valed dela političnih strank doseže marsikaj v korist splošnosti, naroda in države. Naše politične stranke, žal, niso na oni višini kakor je to slučaj v drugih naprednejših državah, ker niso varovane za kakve večje cilje ali zato, ker so to zahtevale narodne potrebe in državni interesi. Pri nas so pogosto nastajale stranke valed ambicije posameznikov, n. p. Radić, ali pa so se ustanovile pod tujim uplivom, n. p. Frankova stranka. Klerikalna stranka temelji v prvi vrsti na verskem stališču, je predvsem katoliška. Njeni pristaši morajo biti na ta način samo katoliki. Klerikalne stranke so le ostank iz one dobe, ko so razni katoliški vladarji spoznavno s papežem delali na to, da obdržijo svojo oblast nad narodi, ki so imeli svojo popolno pravico do samostojnega narodnega in verskega življenja. Habsburžani so v tem oziru najboljši vzgled. Radićeva seljska stranka je izgubila raison d'être takoj po našem osvobodjenju in ujedinjenju, ker so v tem izpolnjeni glavne zahteve te stranke. Naši pravaši so prenehali biti politična stranka. Skupno s Radićem in frankovci v takozvanem hrvaškem bloku predstavljajo danes le skupino starih, ki so obsojeni na smrt. Tudi naša radikalna stranka je ustanovljena v dobi, ko je bil njen obstanek že razumljiv. Danes pa, ako se ta stranka ne prilagodi duhu mišljenja, kakoršno se opaža v veliki večini našega naroda in ako se ne prilagodi novi orijentaciji, bo morala tudi računati s nemogočnostjo nadaljnjega obstanka. Demokratiška stranka je edina, ki je nastala iz elementov, ki so prejele še danes v duhu časa, napredka in narodnih potreb. Zato vidimo, da se v demokratski stranki zbira vse, kar je daleč od dnevnih bojev in plemenskih zaidev. Demokratiška stranka, verujoča v narodno in državno edinstvo, se bori za dobro našega celokupnega naroda in države. V njej je prostora za vseakega Hrvata, Srba in Slovence, ki veruje v narodno in državno edinstvo.

— Izmjenjava čestitk med Poincaréjem in Pašićem. Iz Beograda javljajo: Francoski ministriški predsednik Poincaré je poslal min. predsedniku Nikoli Pašiću brzojav, v kateri ga obvešča o sestavi njegovega kabineta ter ga ob tej priliki zagotavlja svojo prijateljstvo. Ministriški predsednik Nikola Pašić je v svojem odgovoru pozdravil s toplimi besedami nastop Poincaréja na čelo francoske vlade.

— Odstop pokrajinskih namestnikov. Iz Beograda poročajo: Pokrajinski namestnik za Bosno in Hercegovino dr. Gjurgjević je dospel v Beograd. V radikalnih krogih govore, da bo v kratkem odstopil. Na njegovo mesto bi imel priti Ljubomir Vulović, načelnik mostarskega okrožja.

— Naši odnošaji napram sosednim državam. »Privredni glasnik« v Skopju piše med drugim: V odstopnosti Rusije je naša slovenska politika svoje vodilne v naši kraljevini in v Češko-slovaški. Mi smo vse čas v zadnjih dveh letih ostali na starem stališču, da je nova razvrstitev brez končnega priznanja s strani Rusije negotova. Naša vztrajnost bi bila v tem slučaju samo nadaljevanje že preje izbranih pravic v politični orijentaciji. — »Jugoslovanski list« piše: Velešila, kraljevina Italija, ki si je s pomočjo svojega položaja in svojih močnih zvez v svetu, prisvojila ozemlje, ki je zemljepisno in narodopisno naše, ki je v svojem imperijalizmu prišla na vzhodno obal Jadranskega morja, se je vrgla na irendento. Mesto da bi mi vstvarili irendentično avantgarde, fašista, jih vstvarja Italija proti svojim lastnim državljanom, našim rojakom Slovincem in Hrvatim, da jih raznarodi in izroblji. Kulturna središča naših ljudi v Istri, Trstu in Gorici so upepeljena, naši otroci brez šol. In da je agresivnost še večja, napadajo predstavniki službene vojaške Italije, oficirji italijanske vojsne mornarice v našem najbolj narodnem mestu v Splitu, naše državljane in potem celo streljajo s strojnimi puškami na naše neoborožene ljudi. Na vse to mi molčimo. Molčimo celo,

ko zahteva Italija, da moramo kot napadeni dati zaščitenje italijanski zastavi. Ali je to v soglasju z državnim in narodnim ponosom? Na Dunaju se vstvarjajo komplici proti naši državi. Agenti te smane centrale organizirajo pri nas mafije. Ta centrala obstoji še vedno in vzdržuje poleg tega, da nam je vzel Dunaj slovensko Koroško, organizacije, ki so v nasprotju s najprimitivnejšim pojmovanjem sosedne lojalnosti in mednarodne morale. Tudi Madžarska vodi proti nam irendentično politiko. Cigavi interesi so ogorčeni? I Srbom i Hrvatim i Slovincem. Vsi tvorijo državo, ker ni države nad narodom. Srbski del našega naroda je ogorčen na vzhodu, jugu in jugovzhodu, hrvaški del s severa in zapada, tu ravno tako slovenski. Nevarnost je splošna, zato mora biti tudi obrambna akcija splošna! — Splitki »Život« piše: Naša država je obdana večidel od nepovoljno razpoloženih sosedov. Nismo niti enega sosedu, s katerim bi živeli v popolnoma prijateljskih razmerah. Češko-slovaška ima pet takih sosedov, Poljska ravno toliko, Italija štiri, Francija štiri, Romunija pet, mi jih imamo pa kar sedem. Jasno je torej, da mora biti glavni problem naše zunanje politike, da pretvori vsaj par teh sosedov v prijatelje, druge v zaveznike, ostale pa v nevtrale. Zato naša mlada država se zdi kot začetek živahnega dela v tem oziru. Prepričani smo, da se urejevanje našega mednarodnega položaja ne bo ustavilo pri prvi točki.

— Radikalni list proti Pašiću. Beogradske »Balkan« priobčuje na uvodnem mestu članek, ki je naperjen proti ministarkemu predsedniku Nikoli Pašiću. Ker je »Balkan« radikalno glasilo, vzbuja ta članek v javnosti veliko pozornost. »Balkan« piše med drugim: »G. Pašić je dolžan radi države in naroda, da si poišče jaku in sposobne sodelavce, zlasti za portfelj finančnega in železniškega ministra. Kako more samo en trenutek v svojem kabinetu trpeti g. Kumanudija, pod katerim se naše finance doleže do bankrota? Ali misli g. Pašić, da leži krivda samo na dru Kumanudiju, samo na demokratski stranki? Vse se. Narod najbolj obdoljuje njega in za njim radikalno stranko. Za ta dva resorta ni treba sedaj vpraševati, kdo je radikal, kdo je demokat, marveč kdo je sposoben in kdo je energičen in naj pripada tej ali oni stranki! Ako nima za ti dve službi sposobnih radikalcev, naj ponudi g. Pašić ti mesti demokratom; ako nima sposobnih demokratov, naj ju g. Pašić takoj ponudi radikalcem. Zakaj se g. Pašić izogiblje odločeni in sposobni ljudi, moči čistih rok? Ali misli, da bo državo očuval katastrofe s pomočjo ljudi — povprečnikov, ki so se v državo kompromitirali s svojimi neuspehi... Javno mišljenje kipi. Ono je revoltirano valed naše prometne in finančne katastrofe. Ako g. Pašić na čelo prometa in na čelo financ ne dovede izbranih, silnih mož, katerim javnost že od preje zaupa, bo državo in narod strmoglavil v ogromno nevarnost... Tako »Balkan«. Priznavamo, da bi morali imeti na čelu železniškega ministrstva in ministrstva financ prave kapacitete v svoji stroki, ako bi hoteli spraviti v red naš železniški promet in naše državne finance. Toda kje jih vzeti? Ali imamo med našimi parlamentarci, ki edino morejo postati ministri, take silne in sposobne ličnosti? Bojimo se, da jih nimamo, ako bi jih tudi iskali s lučjo ob belem dnevu. Od kod naj torej g. Pašić vzame te kapacitete? Vzame jih lahko edino iz vrst strokovnjakov, a tudi v teh vrstah so za ta posel sposobni možje zelo redko sejan. Toda kaj bi v tem slučaju rekli parlamentarci?

— Težka situacija tudi v danski državi. V danskem parlamentu je kralj v svojem prestolnem govoru poudarjal težko situacijo, ki teži državo, zlasti v gospodarskem oziru, zbog česar treba zelo štediti z državnimi izdatki. Tudi v severnih deželah ni pričakovati izboljšanja situacije, dokler se Evropa znova ne zgradi v duhu pomirjenja ter dokler po trokih spominih iz vojne dobe ne prične obračati svojega pogleda na ogromno skupno nalogo bodočnosti, to je k zvišanju dobrobiti in civilizacije med širokimi masami vseh narodov. Za pomoč proti nezaposlenosti želi vlada kredita 90 milijonov kron.

Gospodarske vesti.

Davek na poslovni promet

Spricho dejstva, da so se pojavile v časopisju o veljavnosti tega davka najrazličnejše vesti in so interesirani krogi, kakor se vidi iz mnogobrojnih vprašanj, v veliki nejasnosti glede svojih dolžnosti, ugotavlja finančna delegacija za prošnjo Trgovinske in obrtniške zbornice uradno, da do slej ni niti posneta iz »Službenih Novin«, niti prejela oficijelnega obvestila finančnega ministrstva, ali in koliko je zakonodajni odbor premislil uredbu o davku na poslovni promet. Ker na osnovi ne vedno zanesljivih, vsekakor pa nepopolnih informacij dnevnega časopisja — razume se — ne more dati podrejenim organom nobenih priredbenih navodil, ki bi nasprotovale dosedanjim formalno še vedno veljavnim določbam, se je morala omejiti na odredbo, da se, kolikor ne pridejo v poštev pavšalirana podjetja, kazenska in druga prisilna sredstva opuste, dokler ne pridejo nove instrukcije, ki pravni položaj avtentično pojasnijo. Ker je teh pričakovati v najkrajšem času, dočim je ob vsi nejasnosti trenutnega položaja vendar izven diskusije, da se bo davek le premenil, ne pa odpravil, se priporoča davkoplačevalcem, da v lastnem interesu skrbijo za to, da bodo mogli, če treba, zadostiti tudi še starim priredbenim predpisom.

— Kupčija z zajčimi kožami. Kupčija z zajčimi kožami je letos jako živahna. Plačujejo se cene od K 30.— do K 40.— za komad. Izvažajo se kože v prvi vrsti v Avstrijo in na Češko. Da zaščiti potrebo domače industrije, namerava ministarstvo trgovine in industrije v Beogradu vpeljati na zajčje kože visoko izvozno carino do K 15.— na 1 komad. Izvoz kož je bil sedaj prost, medtem ko so druge države izdale izvozno prepoved.

— Tečaj za keramično slikanje. Za razvoj keramične industrije v Sloveniji so dani vsi predpogoji. Primanjkuje tehničnih moči. Ker v naši državi še nimamo keramičnih šol, keramična obrt je pa vendar zelo razširjena, četudi še na najprimitivnejši stopnji, se je odločil urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovincem v Ljubljani, da priredi po svojem strokovnem učitelju tečaj leta več v keramično stroko spadajočih tečajev. — Koncem leta 1921. je priredil za lončarje, ki so še ponajveč zaposleni v domači obrti, splošen keramični tečaj, na katerem so se obiskovalci seznanili s napredkom keramične industrije ter se jim je pokazalo vse napake v njihovem obratovanju. V kratkem namerava prirediti specialen tečaj za keramično slikanje na majoliki in porcelanu. Tečaja se lahko udeleži vsakdo, ki se zanima za tozadevno slikanje ter ima še predizobrazbo v risanju in slikanju. Interesenti naj ustvarno ali pisмено prijavijo svojo udeležbo v uradu za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22.

— Povratek carine med maksimalno in minimalno carinsko tarifo. Z zakonom o dvanajstih za mesec januar in februar 1922. l. ki je bil sprejet od narodne skupščine dne 1. januarja t. l. je podaljšana do daljne naredbe trgovska pogodba, sklenjena

Dneone vesti.

V Ljubljani, 19. januarja 1922.

— Čestitke k kraljevi zaroki. Kralj Aleksander I. je ob svoji zaroki s kraljico Marijo ob novem letu prejel mnogobrojne čestitke iz vseh strani države in iz inozemstva, v katerih se Nj. Vel. izraža radost in vroča želja za srečo in slavo visokih zarocenec in v vsa kraljeva doma. Po najvišjem nalogu se kabinet ministrskega predsednika toplo zahvaljuje vsem onim v državi in inozemstvu za lepe želje in mnogobrojne čestitke, poslane kralju.

— Slovenija in kraljeva zaroka. Iz Beograda nam javlja naš dopisnik, da so prišle na kabinetno pisarno ministrskega predsednika mnogobrojne čestitke raznih mestnih in občinskih zastopov ter raznih kulturnih in političnih organizacij v Sloveniji k zaroki kralja Aleksandra. Vlada se ti izrazi udanosti in zvestobe iz Slovenije izredno razveselila.

— Spor v klerikalni stranki. Kdor zasleduje politiko klerikalne stranke, ki odseva iz vodilnih klerikalnih listov »Slovenca« in »Novega časa«, si je že zdavnaj na jasnem, da obstojita v klerikalni stranki dve struji, ki se borita za nadvlado — konservativna Koroševa struja in katoliško-socialistična Gosarjeva grupa. Nesoglasje med obema skupinama se ne kaže samo v klerikalnih glasilih, marveč, kakor smo informirani, tudi v klerikalnem parlamentarnem klubu. Koroševa skupina se zavzema za politiko, ki priznava državo in ji hoče dati, kar ji pripada, zahteva pa za to, da država upošteva njene želje. Na drugi strani stoji Gosarjeva struja, ki ima jako zaslonbo pri nekaterih mlajših duhovnikih, na čelu jim župnik Škulj in kaplan Komljanec. Ta struja je razito republikanska in priznava državo samo v toliko, v kolikor hoče lesta služiti njenim katoliško-komunističnim stremljenjem. Kakor reče, no, traja borba med tema skupinama že dalje časa. Ta boj se je vršil doslej bolj interno, sedaj pa se je nasprotstvo tako poostri, da ni izključeno, da pride med obema strujama do preloma in do javnega razkola. Kakor smo informirani, je škof dr. Jeglič ob goščeno obsoja lojalno stališče, ki je zavzema »Novi čas« na pram kraljevskemu domu, in zahteva, da se pisava lista v tem pogledu radikalno spremeni.

— Bolezen ministra dr. Gregorja Žerjave. Naš beografski dopisnik nam danes javlja, da je bil sredi izdan ta-le zdravniški bulletin o bolezni ministra za socialno politiko dr. Gregorja Žerjave: Stanje stacionarno. Vnetje pljuč popušča, vnetje rebrnice še ni popustilo. Temperatura od 37,5 do 38,5. Splošno stanje zadovoljujoče. Srečo dobro. Obrnilo se je na bolje. Dr. Konjavic m. p. — Današnja »Pravda« pripominja, da je včeraj minister za socialno politiko g. dr. Žerjav zaprosil za večmesečni dopust. Za njegovega namestnika je določil minister ver dr. Ivo Krstelj. Kakor doznava naš dopisnik, bidele minister g. dr. Žerjav na dopust v Dubrovnik.

— Jugoslovensko-českoslovaška liga v Ljubljani priredi danes, v petek 20. t. m. ob 8. zvečer predavanje o predsedniku českoslovaške republike T. G. Masaryku s sklonitimi slikami. Opozorjamo našo javnost, da ne zamudimo prilike seznaniti se z življenjem tega znamenitega českega politika, znanstvenika in filozofa. Vstopnina 1 dinar za osebo.

— Alojzij Minatti. Po dolgem trpljenju je umrl včeraj pop. g. Al. Minatti, trgovec in posestnik na Igu pri Ljubljani. Popojnik je bil sin graščinskega logarja, rodom Čeha iz Znojma. Bil je od svoje mladosti agilen in pošten, vendar delavec na narodnem in socialnem polju; bil je ustanovitelj in dolgoletni načelnik Kmetijske hranilnice in posojilnice, mnogoletni načelnik Gasilnega društva, ki ga je ustanovil in vodil že njegov oče, ter starosta Sokola na Igu. Vse življenje je bil popojnik neomajno zvest somišljenik, agitator in volilac napredne stranke ter naročnik naprednih listov. Naš dnevnik izgublja z njim enega svojih najzvestejših naročnikov. Z neumorno pridnostjo si je pridobil lepo imetje, a bil je on vrsta starih poštenjakov, ki se vestno izogibajo vsake poti vodenje do krivičnih profitov. V tem oziru je bil popojnik redko tenkovesten. Ostavil je številno obitelj, ki je po smrti vzorno dobrega očeta prizadeta tem težje, ker leži tudi pokojnikova druga žena nevarno bolna že dolge tedne v Ljubli. Leonidcu. Obitelji in sorodnikom izrekamo svoje globoko sožalje.

— Odvetniške vesti. Dr. Janko Brejc in dr. Vinko Rapotec sta se vpisala z dnem 10. januarja 1922 v imenik odvetniške zbornice v Ljubljani.

— Iz sodne službe. V trajno stanje pokola so postavljeni dvorni svetnik v IV. činovnem razredu: Mihael Gabrijelič, dvorni svetnik in predsednik okrož. sodišča Tomaž Čajnar in višja deželna sodna svetnika z naslovom in značenjem dvornih svetnikov dr. Martin Travenc in Fran

Vedernjak, ker so dovršili 65. leto življenja. — Avelikanti dr. Luka Kravina, Fran Macarbol in Karel Klavžar so imenovani za sodnike v III. plačilnem razredu za okrožje višjega deželnega sodišča v Ljubljani brez določenega službenega mesta.

— Osebnosti s pošte. Imenovani so: za poštarico odpravnica Marija Urbančič v Skočjanu p. Mokronogu, za brzojavne adjunkte aspirantje Viktor Povše, Anton Kavčič, Josip Šulc v Ljubljani, Josip Salamun in Ant. Kocelj v Mariboru. Podeljena je odpravnika služba Rogoševci Mariji Kričej, Preserje pa Olgi Dobnik. — Prometeni so: poštni oficijant Fr. Turk iz Maribora v Celje, poštni oficijantke Vida Modic iz Kočevja v Celje, Heda Grahek iz Pragerskega v Kočevje, Ljuba Žilko iz Ormoža v Maribor, Jakobina Kolba iz Celja v Ormož, poštni oficijant Marij Černigoi iz Ljubljane v območje poštnega ravateljstva Split in poštni oficijantka Frančiška Turk iz Konjice v območje poštnega ravateljstva Novi Sad. Odpovedala so se poštni službi pisarniška oficijantka Marija Brunčič v Ljubljani. Uvrščene so v oficijantski stalež poštarica Marija Narbeshuber in poštni odpravnic Pavla Goleš in Ana Rupar. Začasno vpokojeni sta poštarica Frančiška Jaklič v Dolenji vasi pri Ribnici in poštni oficijantka Ana Bergant v Konjici. — Umrl je poštar Matevž Bevc v Boh. Bistrici. Službene pogodbe je odvezana poštna odpravnica Sarika Horvath v Rogoševcih.

— Iz živnozdravniške službe. Za definitivne živnozdravnike so imenovani na doseženi službenih mestih ti-le provizorji živnozdravniki: Josip Kodre v Zalcu, Franc Lobnik v Gornji Radgoni, Ivan Vandro v Stični in Franc Veble v Konjici, vsi v IX. činovnem razredu; nadalje Franc Baš v Mozirju, Anton Sok v Dolnji Lendavi, Leopold Varl v Krškem, Pavel Kolenc v Dravogradu in Anton Močilnik na Prevaljah, vseh pet v X. činovnem razredu državnih uradnikov.

— Razpisani poštni urad. Razpisana je odpravnika služba pri poštnem uradu Brezje na Gorenjskem (III/4). Prošnje je vložiti v 14 dneh.

— Zakon o pobijanju draginje, življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije, kakor ga je sklenil zakonodajni odbor narodne skupščine, priobčene v celoti »Uradni list« št. 5.

— Kdo uvaža tulce v Jugoslavijo? »Neue Freie Presse« priobči je inserat, kjer išče neka večja jugoslovenska trdka trgovskega ravnanja. Zagrebški listi sprašujejo, kdo je neki ta trdka, ki na škodo domaših ljudi išče v tujini uslužbencev. Pač naivno vprašanje, saj je vendar znano, da je ravno v Zagrebu največ »čisto jugoslovenskih« trdk, katerih lastniki so razni Abrahami in Izaki!

— Tihotapstvo in verižništvo na debele v Ljubljani? »Zagrebački Dnevnik« poroča na podlagi zanesljivih informacij, da so se »prečanski« tihotapci in verižniki preselili v Ljubljano, kjer »delajo kar na debele«. List celo trdi, da nameravajo ti elementi ustanoviti v Ljubljani lastno banko.

— Akad. soc. pedag. krožek je priredil dne 1. t. m. javno diskusijo o zakonskem načrtu za prednje Šole. Sestanka so se udeležili šef pros. oddelka dr. Skaberna, predsednik višj. šolskega sveta dr. Buk, višja šolska nadzornica Poljanec in Wester, vsuči. doc. dr. Rostohar ter še mnogo drugih naših strokovnjakov in pedagogov. Po referatu prof. Ozvalda, ki je poudarjal razliko med stari, veljavnim zakonom in novim zakonskim načrtom, se je razvila daljša diskusija o tem, kaj da zahtevamo od srednje šole, ali ustreza načrtu tem zahtevam in o potrebnih spremembah. Prof. Jeran je zagovarjal ostružene šole ter formulacijo prvega člena. Prof. Ozvald je podal to-le formulacijo o namenu srednje šole: »Namen ... dajati družbi telesno in duševno nadpovprečnih ljudi.« Doc. dr. Rostohar je obsodil vsako takozvano »višjo« izobrazbo, ki je le vir inteligentne nadutosti. Kajti izobrazba mora in mora biti temeljita. Temu mora ustrezati tudi srednja šola; zato je potrebno, razbremeniti jo zlasti jezikov. Naglašal je pomanjkljivost družabne vzgoje, zahteval svobodo za dijaške organizacije, v katerih naj imajo profesorji le vodstvo, ne pa varušto, ter pouk vzgoje v srednji šoli. Dr. Skaberna je opozoril na člene načrta, ki ne spadajo v zakon, marveč v služb. pragmatiko in izvršilne naredbe. Službene postavil zahtevo, naj se pri nadaljnjem razpravljanju zadržijo iz vpoštevanja tudi slov. profesorji. Nadzornik Wester pravi, da je načrte konglomerat ter po nepotrebnem razširjen srbski zakon iz leta 1912. Nadzornik dr. Poljanec je omenjal glede koedukacije (zajedničkog školovanja), da nima koedukacija sicer pravno zlih posledic, da pa vendar izgreva vsa mladost in razdost deklice v formalnem vedenju, potrebnem v prisotnosti dečkov; zato je valed praktičnih iskusanj za ločitev,

kjer je le mogoča. Zavzema se za enotno nižjo tečaj in za tri tipe v višjem. Pogreša pa v načrtih meščanskih, kmetijskih vrtnarskih šol in učiteljskih, ki spadajo tudi pod enoten srednjošolski zakon. Končno so se oglašali k besedi akademski člani krožka. Tovariši Terseglav se je, govoreč o principih šol, zavzemal tudi za humanistično vzgojo in za Rostoharjevo vzgojno načelo.

— Petdinarski bankovci izven prometa. Kakor smo že svedočali, so petdinarski bankovci vzajemno iz prometa. »Narodna banka« s svojimi podružnicami bo te bankovce zamenjala do 20. julija t. l. Od tega roka naprej bo mogoče šdinarske bankovce zamenjati do 20. novembra t. l. samo še pri centrali »Narodne banke« v Beogradu. S tem dnem izgube te novčanice vsako veljavo. Opozorjamo občinstvo na to, da poštni uradi in državne blagajne s dnem 20. t. m. ne bodo več sprejemali v plačilo šdinarskih bankovcev.

— Radi »Zvezne tiskarne«, ki je last, kakor jo znano, g. Antona Peska, se vodijo v zadnjem času pogajanja glede nakupa. Ponudnika sta dva. Ako se kupčija zaključi, preide s tiskarno tudi dnevnik »Jugoslavija« v druge roke.

— Umrl je v Kamniku g. Franjo Martinčič, dom. evid. nadoficijal v p. star 86 let. Blag mu spomin! — Komercijalni ravatelj Trboveljske družbe umrl. Danes je umrl za srčno kapjo v Leonidcu g. Bela Max komercijalni ravatelj Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani. Pokojnik je bil rojen v Velikem Bečku, reku in je prišel v Ljubljano l. 1919. Bil je v svoji stroki na glasu kot odlični veščak in izbirni delavec, ki ga to družba težko pogrešala. Blag mu spomin!

— Mestni reveži. Ker je občinski svet ljubljanski s tekočim letom povisal stalne ubožne podpore na mesečnih 100 K (za otroke na 50 K), naj se oni mestni reveži, ki ta mesec niso prejeli zvišane podpore, takoj zglašajo pri ubožnih očetih, da jim razliko naknadno izplačajo.

— Samomor. Znan roparski morilec Josip Zupan, ki je lani izvršil senzacionalni roparski umor pri Trliču, je pobegnil iz zaprtov okrajnega sodišča v Kranju. Pobegnil je v Avstrijo. Pri Beljaku pa je bil vsled tatvine aretiran. V strahu, da bo izročen jugoslovanski oblasti, se je v občinskem zaporu obesil.

— Kako postopa stanovanjski urad z davkoplačevalci? Pišejo nam: Tukajšnja trdka »Zalta & Žilich« je imela velike nepravilnosti s stanovanjskim uradom. Zato je kupila lastno hišo, ki jo je prevzela s 15. dec. 1921 in katero preureja za svojo železno trgovino. Naenkrat pa je bila deložirana in ji hočejo več vagonov blaga znesti na cesto. Vsa prošnje so bile brezus

Izpred sodišča.

— Za »Živio!« — 1000 K kazni. Ko je v torek, 17. januarja Vaš poročevalce izpred mariborskega sodišča pred dvorano vzklicnega senata srečal osebo mu znanega g. Josipa Gaiserja, bivšega trgovca v Ptuj, sedaj v Ljubljani in mu je na vprašanje kaj čaka, povedal, da je bil radi »Živio!« klca v Ptuj obsojen na 1000 K globe, mu tega ni mogel verjeti. Tudi sodnikom se je obsodba zdela izvenredna, pozvali so ga iz Ljubljane osebno k razpravi. G. Gaiser je izpovedal: Z zasebnim obtožiteljem Janezom Kosijem, krojačem iz Ptuja sva znana že iz vojn; služila sva skupaj pri enem polku; on ni hotel znati slovensko, čeprav je rojen Slovenec. Nekoč lani sva prišla skupaj v kavarni v Ptuj. Na steni je visela slika Aleksandra, našega sedanjega kralja. Kosij je posmehljivo vprašal: »Wer ist denn das?« Gaiser ga je radi te javne žalitve osebe tedanjega regenta ovadil. Na nemalo začudenje zavednih Slovencev v Ptuj pa te ovadbe ni preganjal državni pravdnik, nego le politična oblast, kjer je bil obsojen samo na 800 K globe, katera, — kar Kosij pred senatom sedaj sam prizna, se mu je še znižala na 400 K. Radi tega je bil Gaiser na Oaizerja še bolj jezen. Ob priliki sprejetja naše ustave, so Slovenci v Ptuj priredili manifestacijo. Te se je udeležil tudi Gaiser, ki je potoma vihtel klobuk in vzklikal »Živio!« Ko je ob cesti zagledal med drugimi nemškutarji tu-

di Kosija, mu je ta »Živio!« naravno prihajal še bolj iz srca in je še živahneje vihtel s klobukom. Kosij je to priliko izrabil, da se radi one ovadbe maščuje nad svojim nasprotnikom. Obtožil ga je radi javnega zasmehovanja po § 491 k. z. In zgodil se je čudež: okrajno sodišče v Ptuj je v tem nastopu Gaiserja res našlo javno zasmehovanje po § 491 k. z. ter Gaiserja obsodilo na 1000 K globe. Proti tej razsodbi se je obsojeni seveda pritožil na vzklicno sodišče v Mariboru. Vzklicni senat pod predsedstvom viš. s. svet. Ravnikarja je vzklicu ugodil, Gaiserja oprostil iz vseh zlogov, da je bil vzklic »Živio!« sploh Gaiserjevo obnašanje ob sprevedu napram Kosiju le demonstracija iz narodnega navdušenja, da je torej le provociral, ker smatra Gaiserja za nemškutarja, ni pa bilo to javno zasmehovanje kakor to § 491 k. z. zahteva.

— Tatvina v delavnici juž. železnice. Preiskava radi tatvine bakra v videlku C. I. delavnice juž. želez. v Mariboru se je v petek 13. I. pred okr. sodiščem končala neugodno za Andreja Hoferja. Hofer je, kakor smo že poročali, tožil delavca Ivana Vakoja, ker je ta povzročil obdolžitev Hoferja tatvine bakra. Ker je Vakej nastopil dokaz resnice, je sodišče zadevo odstopilo javni obtožbi proti Hoferju radi sumu tatvine. Vršili sta se dve razpravi z mnogimi pričami za in proti Hoferju. Ker je Vakej pod prisego potrdil, da je določeno videl Hoferja pri tatvini bakra, je sodišče na podlagi tega pričevanja Hoferja obsodilo radi tatvine na 5 dni zapora. Hofer je takoj prijavil vzklic.

Raznoterosti.

* Klub optimistov. V New Yorku so ustanovili »Klub optimistov«. Geslo kluba je: Osmeji se! Vsak član mora podpisati nastopno izjavo: Obvezujem se, da bom po svojih močeh skrbel za izboljšanje sedanjih gospodarskih in družabnih razmer. Obvezujem se, da bom smešil sam in da bom skrbel za to, da me smešijo drugi.

* Od kolporterja do virtuozja. Šestnajstletni ruski emigrant Loban je v nekem kanadskem mestu prodajal časopise in igral na gosli. Slučajno se je zanimal zanj neki bogataš, ki mu je preskrbel dveletno brezplačno študiranje na londonskem konservatoriju, kjer se profesorji čudijo njegovi umetnosti in mu prorokujejo veliko bodočnost.

* Samomor novinarja. V nekem hotelu v Lvovu se je zastrupil poljski novinar Vladimir Osztyński. V poslovnem pismu piše, da se ne izplača živeti, ker je življenje prenemumno. Ker ni mogel živeti svojim idealom, je raje umrl kakor da bi služil kot hlapec za par bornih novcev.

* Ameriško ženske za razorožitev. Nad 200.000 ameriških žensk, med katerimi so tudi zastopnice ženskih združenj, ki štejejo nad dva milijona članic, je predalo državnemu tajniku spomenico, v kateri se zahvaljuje ameriške ženske za sklicanje razorožitvene konference. Spomenica je dolga 2000 m.

* Čudno žalovanje vdov. V francoskem Kongu živi divje pleme, ki ima zelo priprosto pojmovanje o žalovanju.

Takoj po smrti moža obesi vdova pred svojo hišo tkano zastavo. Dokler je zastava cela, se vdova ne sme poročiti. Kakor hitro pa dež in veter razcefrata zastavo, sme vdova poiskati novega moža. Domačini so namreč prepričani, vrne Brijund. Rathenau je zaprosil vrstave volja božja.

Narodna obrana.

— Ciril-Metodovi šentpeterski podružnici moška in ženska v Ljubljani sta priredili dne 5. t. m. časten večer gđ. Heleni Baydekovi, kateri se je obenem izročila častna diploma CM družbe. Kakor pri vsaki priliki, tako so tudi sedaj nabrali zavedni udeleženci tega večera za glavno družbo znesek 2828 K. Marljivima podružnicama iskrena hvala z željo, da bi tudi druge C. M. podružnice posnemale navdave marljivo delovanje šentpeterskih podružnic. — Pošto osobe Ljubljana I. je nabralo za C. M. družbo vsoto 600 K. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Darila.

— Za rusko dečo. V Bosni in Hercegovini se je osnoval poseben odbor za zbiranje darov za rusko dečo. V odboru so zastopniki vseh korporacij.

— Računski uradniki Delegacije ministrstva financ so nabrali v počestnice spomenika umrlega g. Karola Savnika znesek 600 K ter poklonili Jugoslov. Matiji in zavodu za slepce vsakemu po 300 K.

— Za jugoslov. Matice. Osobe vzdrževalnega oddelka za brzojav in telefon v Mariboru je namesto venca na grob pok. očeta poštarja direktorja dr. Debelaka zložila 416 K, od katerega zneska se je 208 K darovalo Jug. Mat. in 208 K Ljudski knjižnici.

— Podporno društvo slepih v Ljubljani. Wolfova ulica 12, se najskleneje zahvaljuje vsem plemenitim srcem, ki so doprinesli dar za Božič in Novo leto in s tem pripomogli našemu odboru, da je lažje razdelil med vse svoje redne člane — razun odborikov — po 350 K kot prvo novoletno podporo. Tu smo spoznali požrtvovalnost za naše društvo, kajti marsikatera revna starica je prinesla zadnji dinar, da je prispevala našim potrebnim rednim članom. Želimo, da bi se tudi premožnejši bolj zanimali za naše društvo, ki zbira in oskrbuje najpotrebnejše, t. j. slepe. Za odbor: G. F. Jurasak, t. j. predsednik.

— Za Sokola v Dolnji Lendavi sta darovala g. Josip Tomšič, ravnatelj Slovenske banke, 100 K in gospa Pirc soproga upravnika carinarni, 40 K. — Iskrena hvala darovalcem. — Odbor.

Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellea prijetno dišečega »Elsafluida« doma. Služi za drnenje hrbta rok nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdatnejši in delujoč kakor francosko žganje. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialno steklenico skup z zamotom in poštino za 48 kron pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja Elsatg 238 Hrovaško.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek
Odgovorni urednik:
Ivan Podržal

Kožuh

napredaj. Oglede se na Sv. Jakoba nabrežju 33. 446

Sprejem vsako popoldansko delo.

pisarniško, blagajniško in podobno. Ponudbe pod »Stalna moč 455« na upravo Slov. Naroda. 455

Tračnice

zložljive, po 150 in 200 cm dolge. 70 cm razdalja, okoli 100 m, na prodaj. Fran Pogacnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 450

Mesečno sobo

išče privatni uradnik za takoj v Ljubljani ali predmestju. Ponudbe pod »Plača po dogovoru 397« na upravnico Slov. Naroda. 397

Trgovski poslovođa

43 let star, oženjen, zmožen slovenskega, hrvaškega, nemškega in italijanskega jezika, išče službo kot poslovođa, opora šefa ali pa potnika za vso Slovenijo. Ponudbe pod »Poslovođa 43-444« na upravo Slov. Naroda. 444

Inserirate

v Slov. Narodni!

Hipotečno posojilo

se išče

za poslojpe, zemljišče in industrijalno podjetje vredno okoli 8 milijonov kron na prvem mestu. Ponudbe na pisarno advokata Müllerja v Mariboru. 478

Zajčje kože

kupuje po najvišji ceni tovarna klobukov »Šešir« d. d. v Skofji Loki. 477

Hiacinte

v lepih bujavah ima trgovina s semeni Sever & Comp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. Cenik semen pošljemo na zahtevo. 420

Pisarnovodje

išče dr. Josip Rapco, odvetnik v Mariboru. 457

Drva

imam na prodaj približno 150 m³. Kdor želi kupiti drva, bukova, naj se obrne na lastnika Ivan Pucelj, Dane 7 pri Ribnici. Cena po dogovoru. 370

Kompanjonka.

Trgovsko naobrazena gospodična se želi pridružiti kot kompanjonka k dobro vpeljani trgovini katere koli si bode stroke s ca. 150.000 kronami. Dopisi pod »Venera 416« na upravo Slov. Naroda. 416

Kdo izmed gospodov

akademikov bi iz prijaznosti vzel majhen zavojček za svojega kolega v Pragi. Ponudbe pod »Usluga 468« na upravo Slov. Naroda. 468

Žgalec in stavec opeke

išče mesta. Nastop takoj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 469

Iščem mesta

kot skladiščnik mešane stroke pri kakem večjem podjetju. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 443

Šofer-mehanik

samostojen avtomonter, z dobrimi spricavali, govori več jezikov, išče mesto. Nastopiti more takoj. Ponudbe na J. Kirin, Zagreb, Vinogradska c. 27. 423

Petrolejske vrče

kupimo v vsaki množini. Plačamo za bož z dvema vrčema po 80 K, postavno poljubna postava v Sloveniji. Hrovat & Komp., Ljubljana, Vegova ulica 6

Službe iščem

»brnolno oskrbo, tudi v prodajalno za 15 letno krepko deklico. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 465

Otroški voziček

se prodaj. Hilarjeva ulica štev. 5, I. nadstr. 464

Delo za popoldan ali na dom

eventualno celodnevno zasebno službo išče jurist z večletno, vsostasko upravno prakso, deloma specialist. Ponudbe pod »Jurist 467« na upravo Slov. Naroda. 467

Potnik

v Sloveniji in delu Hrvatskega dobro vpeljan ter je več let potoval in na trgovskem polju vseskozi izvežban, želi svoje sedanje mesto prenesti. Naslov pri upravi Slov. Naroda. 470

Iščem

trgovskega pomočnika

in sicer prvotratno moč v manufakturi. Prednost imajo moči, izučene pred vojsko, z dobrimi spricavali. Ludovik Kuharič, Ormož 479

Kmečka hranilnica in posojilnica na Igu naznanja tužno vest, da je nje ustanovitelj in zaslužni načelnik, gospod

Alojzij Minatti

posestnik in trgovec

po daljši bolezni včeraj ob pol 3. popoldne izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se vrši jutri, v petek ob 2. popoldne. Ohranimo ga v prijaznem spominu!

Iz, dne 19. januarja 1922.

Odbor.

+
Gasilno društvo Studenec-Ig, naznanja tužno vest, da je njega marljivi načelnik in župni načelnik, gospod

Alojzij Minatti

posestnik in trgovec

po dolgi bolezni včeraj ob pol 3. pop. izdihnil svojo blago dušo. Pogreb se vrši jutri, v petek ob 2. popoldne. Bodi mu časten spomin!

Iz, dne 19. januarja 1922.

ODBOR.

Vsem sorodnikom, znanec in prijatelj naznanjamo tužno vest, da je naš ljubljani oče, stari oče, oziroma ded, gospod

Franjo Martinčič

dom. ovid. nadoficijal v. p.

dne 17. januarja 1922, v 86. letu svoje starosti, po kratki bolezni, previden s tolažil sv. vere izdihnil svojo blago dušo.

Kamnik, 17. januarja 1922.

Rodbini Bernard in Jeločnik.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.